

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Elofizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:		Vidékre küldve:	
Egy évre . . . 10 kor. — fill.		Egy évre . . . 10 kor. — fill.	
Fél évre . . . 5 " — "		Fél évre . . . 5 " — "	
Negyed évre . . . 2 " 50 "		Negyed évre . . . 2 " 50 "	
Egy óra . . . 1 " — "		Egy óra . . . 1 " — "	
Egyes szám ára 4 fillér.			

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

TÁVIRATOK.

A király unokája menyasszony.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, márc. 20.

Bécsből teljesen illetékes helyről jelentik, hogy **F r i g y e s** Vilmos német trónörökös eljegyzi királyunk unokáját, **L ó n y a i** Stefánia grófnő leányát **E r z s é b e t** főhercegnőt. Az eljegyzés a német trónörökös bécsi látogatása alkalmával áprilisban lesz.

A képviselőház ülése.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márc. 20.

A képviselőház ma rövid ülést tartott. Csupán a kvótaküldöttség tagjait választották meg, mire az ülés véget ért.

A kereszt kitüzése.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márc. 20.

Az egyetemen óriási izgatottság uralkodik még mindig a kereszt kitüzése miatt.

Az egyetemi tanács a nagy izgalomra tekintettel az egyetemet még tovább is zárva tartja.

Udvari bál Budapesten.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márc. 40.

Az udvar a jövő héten a budai várban nagyszabású bált rendez.

Gyilkossági merénylet Jablánczy altábornagy ellen.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márc. 20.

J a b l á n c z y Sándor altábornagy a csendőrség vezetője ellen gyilkossági merényletet követett el ma délután egy állásától elmozdított csendőrfőhadnagy **G o á l** János volt csendőrfőhadnagy a merénylő, ki ma délután a lánczihídnél pisztolyt rántott Jablánczy altábornagyra. — A járókelők azonban idejében lefegyverezték a merénylőt s kicsavarták a forgópisztolyt a kezéből.

A merénylőt a rendőrségre kísérték, ahol azt vallotta, hogy boszúból akarta agyonlőni volt fellebbvalóját, mert állásából elbocsátották.

A burok szabadságharca.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, márczius 20.

Londonból távirják: Az alsóház mai ülésén Chamberlain gyarmatügyi miniszter kijelenti, hogy **B o t h** a levélben közölte Kitchenerrel, hogy **nincs abban a helyzetben, hogy kormányának komoly megfontolásra ajánlja azokat a föltételeket, melyeket neki följánlani Kitchenernek megbízása volt.** Botha hozzátette, hogy kormánya és legfőbb tisztje az ő nézetében osztoznak. Az erre az ügyre vonatkozó iratokat ma este a parlament elé terjesztik.

Budapest, márc. 20.

Londonból jelentik: Az angoloknak az a kísérlete, hogy Fourie bur parancsnok nyolcszáz főnyi seregét Bloemfontein közelében bekerítsék, nem sikerült. Fourie embereinek mintegy fele ugyanis a múlt éjjel elmenekült. Néhány nap múlva sokkal nagyobb haderővel ismétlik a kísérletet.

Budapest, márc. 20.

Londonból távirják: Roberts lord egy hozzá intézett kérdésre azt felelte, hogy lehetetlen véleményt mondani arról, hogy mikor lesz vége a dél-afrikai háborúnak, de remélhető, hogy Kitchener lord erős keze a békét ismét helyre fogja állítani.

A német trónörökös Bécsben.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, márczius 20.

Egy bécsi helyi könyvnyomatos jelenti: A német trónörökös, a kik ő felsége müncheni látogatása alkalmával meghívott, április közepe táján Bécsbe érkezik, a hol ő felsége vendége lesz. A német trónörökös több napi ittléte alkalmával különféle udvari ünnepeket terveznek.

Tőzsde.

Budapest, márc. 19.

Déli zárlat:

Buza	1901. Áprilisra	7.65	7.66
	1901. Októberre	7.68	7.69
Rozs	1901. Áprilisra	7.59	7.60
Zab	1901. Áprilisra	6.68	6.70
Tengeri	1901. Májusra	5.24	5.25

Választások előtt.

Debrecen, márc. 20.

(Gy. E.) Ha valamikor érdeklődéssel néztünk a választások elé, úgy most a legnagyobb érdeklődéssel várjuk azokat!

Nagyon kíváncsiak vagyunk, hogy Széll Kálmán, a miniszterelnök, nem parancsolt-e rá Széll Kálmánra, a belügyminiszterre, hogy használja ő is azokat az eszközöket, amiktől sohasem riadt vissza a kormány választások alkalmával. Vagy pedig a jog, törvény, igazság programját valló miniszterelnök megfogja-e követelni a belügyminisztertől, hogy csak alkotmányos eszközökkel szabad támogatni a kormány jelöltjét ezuttal?

Kíváncsiak vagyunk, hogy a m. vásárhelyi jelenet egy sikeresen megírt 5 felvonásos tragoediának első jelenete volt-e, amely tehát folytatódni fog? Vagy pedig csak egy töredék a tragoediából, amely nincs is megírva s így nem lehet tovább előadni?

De annyi bizonyos, hogy választások előtt állunk!

Készen kell tehát nekünk is lenni a küzdelemre! Készen is leszünk, harcolni fogunk a legszentebb eszközzel: programunkkal.

A kinek egy kis jósló tehetsége van, vagy bele tud mélyedni a jelen politikai viszonyokba, az minden bizonyonnyal érezheti, tudhatja, hogy itt van az idő, a mikor a függetlenségi párt legközelebb áll programja megvalósíthatásához.

S ha az ország tiszta gondolkozása bátor küzdelemmel, megvesztegethetlen lelki erővel csoportosul a függ. párt zászlaja alatt, úgy, amit eddig remélni is alig mert sok kis lelkű, gyenge ember, az megvalósul!

Az utolsó idők, az osztrák viszonyok nagyon is igazolják programunkat s minden érvnél erősebben bizonyítják, hogy hiába való minden erőlködés, nekünk, amennyire csak lehet, független különállóságunkra kell törekednünk, ez érdekünk, ez a jövőben való megállásunk biztos alapja.

Elég fájó, hogy még nem vagyunk önállóak! Elég fájó, hogy úgy tudja a művelt Európa, hogy a magyar csak az osztrákkal együtt képes szerepelni. Miféle ostoba beszéd az ilyen:

mintha egy épkezlábu ember egy nyomorékba akarna fogózkodni, hogy el ne essék?!

De mi ennek az oka? Hogy nyomorult' önzők vagyunk! Hisz nem egyszer hallhatjuk ellenfeleinktől, hogy milyen szép, jó s jogos a mi program munk, de a jelen börtülmények között nem valósítható meg!

Miért? Ők nem tudják, én megfelelek rá,

Hát azért kedves kormányparti urak, hozzátok szólok, kik elismeritek, a mi szép, jó és jogos programunkat, mert ti olyan talmi hazafiak vagytok, hogy csak a jelenmel, jobban mondva magatokkal törődtek és nem a jövővel! Elismeritek, hogy az országra üdvös lenne, ha megvalósíthatnánk ideánkat, de ti mégis oly önző bitangok vagytok, hogy amikor a kezetekbe nyom a kortes ur egy kis választási költséget: eladjátok, legszentebb kincseteket — a z elvet! És aztán azt kiabáljátok, hogy ugy sem valósítható meg ami programunk!

Hisz ez csak egy örült elme okoskodása lehet! Ne add el nyomorult barátom magad, de állj a zászló alá, mit az ország minden rétegének jólétéért visznek harcba és akkor te veled is több lesz egy emberrel alatta, a másodikkal, harmadikkal, negyedikkel is, kik ily ficamodott és okoskodásával akarjátok magatokról elhárítani a támadást, amiért oly bitangul cselekedtetek. Maradj hű elvedhez és mienk a győzelem! Lehet, hogy még te nem, de fiad már élvezni fogja a győzelem édes gyümölcseit!

Tollrajzok a régi Debreczenről.

Papírra vetette: **Zoltai Lajos.**
(Folytatás.)

A templomot egyszer tűz hamvasztotta el, alighogy fölepült; maskor földrengés repesztette meg kárpitjait. De hozzáfűződik a magyar protestantizmus ellenálló képességének ama fényes tetteinek emléke is, mely minden igaz honfi előtt úgy tűnt fel akkor, mint a békoba vert nemzet szabadsulásának reményt ebresztő hajnalesillaga, mint ebredő oroszlan sörenyrazása. 1860-ban a templomban gyűltek össze a tiszántúli ref. egyházkerület világi és papi előjárói, hogy tiltakozzanak a protestantizmusnak önkormányzattól megfosztása ellen. A templom és környéke tömve néppel, mely lázas izgatottságtól égve várta: mi lesz most? A kitörhető forrongás gyors elnyomása végett a helyőrség készenlétben. A kiküldött kormánybiztos Hanke Leo megjelenik a templomban, s a „császár nevében” a gyűlést betiltja.

— En pedig a mindenható Isten nevében megtartom! — szölt rendületlen nyugalommal az Ur asztala mellől Balogh Péter superindens.

Legyünk már egyszer erős emberek!! Állunk el már egyszer a nyomorult önérdéktől! Kísértsük meg már egyszer, hogy a közjó, a jövő érdekében is tegyünk valamit! Ne engedjük, hogy elfajuljon a vér ereinkben! Mutassuk meg, hogy azok a magyarok vagyunk még, akik érdemesek e név viselésére! Harcoljunk összetett vállal az ország önállóságának megteremtésében! Ne legyünk már örökösen leköltve egy pusztuló, semmi nép pimaszságának, mint fél gyarmat állam! Ne engedjük már tovább szipolyoztatni magunkat, mert ha kiszívják minden vérünket, akkor aztán lehetünk önállóak is! Minek már a halottnak a napsugár? Hiába köszönt már akkor ránk az önállóság jobb létének napja, ha holtak leszünk?! E melegítő napsugár se lesz képes a holtat halottáiból feltámasztani!

A kormány, tétlen, huzavona lomha politikája pedig erre fog vezetni?

Ezt kell megakadályoznunk s ezért küzdeni nemes! Ha pedig megharcoljuk a harcot: hálás marad a késő nemzedék is?

Budapest, márc. 20.

A kvótabizottság.

A képviselőház holnap választja meg a kvótabizottság tíz képviselőházi tagját. A főrendiház a kvótabizottság főrendi tagjait, pénteken tartandó ülésén választja meg. A kvótabizottság tárgyalásai ezuttal Bécsben lesznek, mivel a bizottságok legutóbb Budapesten tanácskoztak. Ertesülésünk szerint a két kvótaküldöttség még husvét előtt és pedig nyomban a magyar költségvetés végleges elintézése után találkozik Bécsben.

A gyűlés méltóságos rendben folyt le. A mi ott történt, azt Bécsben is meghalottak, megértették és — okultak rájta.

Nyolevan év óta tervezgetik, hogy a kistemplom helyén újat, monumentálisat emelnek, vagy díszesebb alakba öltöztetik a régit. Azon melegiben tekintélyes alapot is hozott e célra össze a felbuzduló kegyes szándék.

Am könnyebb volt kétszáz évvel ezelőtt a sok csapást szenvedett, de istenfő kisebb gyülekezetben összegyűjteni egy új templom építésének költségeit, mint most, amikor megsokasodtunk számban, de elfogyatkozott lelkünkben a hit és istenfőlelem.

A kistemplom helyén 1719 előtt, a mikor ennek az évnék őszén ex fundamento építeni kezdették, hol szin-nek, hol kistemplomnak nevezett kisebbszerű imaház és egy magán ház állott. A szin keletkezése bizonytalanság és ismeretlenség ködében vész el. Városi jegyzőkönyveink csak a XVII. század második felében kezdik emlegetni. Már akkor külön papot tartottak mellette jámbor őseink. Ugyanebből az időből valami filagória nevet is olvashatjuk néha, a mi vigyázásra rendeltetett épület lett volna. Történet-tudós Szűcs István azt állítja, hogy a mai kis templom

A debreceni vöröspántlikások.

(Emlékiratok a szabadságharcból.)

Szell János honvédhadnagy emlékiratai.

Közi: **Dr. Szell Kálmán.**

II.

A husvétii ünnepek elmúltával a már megállapított mód szerint a zászlóalj szervezetett s naponként katonai gyakorlatok tartattak több felkért Dom Miguel altiszt vezetése alatt. A leggyakorlottabb katonáktól is alig igényelt renddei és pontossággal gyakorlánk magunkat az Epreskertii gyakorló téren, honnan a városon keresztül a Nagy templom előtti terere jöven szétoszlánk.

A város csináltatott 2 dobot, melyeknek egyikét én, másikat Kapos Gábor használa, a szünidőkben és mindennap tanultunk a nemzetőri dobosokkal, kiket volt regiment dobosok tanítottak.

Hanem a dolognak ezen menete nem soká tartott, mert a Pünkösztii ünnepek elmúltával a mindig fenyegető veszélyek növekedtével férfi karra levén szüksége a hazának, az egész iskola szétoszlattatott s bár még vége távol volt, befejezettek tekintetek az év. Sokan a már akkor alakuló önkéntesek soraiba állottak.

En, mint a már teljesen s tökéletesen meg alakult nemzetőri 10-ik század soraiba álltam Schréter Ede kapitánynál jelentvén magam, a dobot is beadtam a városnak, jobb szeretvén fegyverrel szolgálni.

A ráé lázadás mind nagyobb mérveket öltött e közben, a hazának minden nemzetiségi vidéke forrongásban volt, s mint a sötét felhő rohamosan közeledett hazánk egére.

Schréter kapitány egy ministeri rendelet értelmében felszólította a századot, hogy a kinek kedve van a nemzetőri önkéntes csapat soraiba a kivándó győzelemig beállni, e szándékát nyilvánítsa. Mit a kapitány buzdítólag s a feltetelek előnyös voltát felemlítve, többen kiléptünk a sorból, s kezét fogva életünket és vérünket a hazának szenteltük. Neveink beirattak a többi száza-

tornya ebből a filagóriából nőtt ki. En nem osztom azt a nézetet.

Mert ellene vall az 1721. évi városi protocolunak nov. 9 éről szóló eme feljegyzése:

„Az új Templom megboltoztatása elvégeztetett, Porticusok állittattak, a Torony a kis fundamentum ásatik napkelet felől.”

A templomnak használt szin deli szomszédságában a mai kistemplom udvarán, mint már említém, magán ház is feküdt. Talán egy, talán kettő.

1673-ben ez a ház, Ötvös Miklós tanácsbeli polgáre. 1682-ben az imént említett ház a városénak iratik, — s 1692-ben Váradi (féle) háznak mondatik. Nyomára találtam annak is, hogy a kistemplom nyugati végében már 1685-ben parochiális ház állott, de nem ott, ahol most Diesöfi József ur lakik, hanem idebb a bazár udvarán, amelyhez csak 1725 körül csatolták a Püspök Istvan urannak a várotra szállott házat. A ki feleségével Gere Erzsébettel együtt 1685-ben vette meg Gelei Szabó István, Szabó Istók és Szabó Erzsóktul Német u. deli során, keletről a parochiális ház, nyugotról Tolnai Istvánné szomszédságában lévő házoknak reájok eső részét 55 frton. Később az egész telket megszerezték s ezt 1725-ben már világosan mint

dokból kerültek együtt, tanuló társaim Juhász Lajos, Tóth Sándor, Kis Gergely, Bethlen és Varga József mind ezen napon iraták be magukat a csapat soraiba, mely néhány nap alatt szép számba szaporodott.

Ettől kezdve életem sorsa összeolvadt a haza sorsával, érdekem a haza érdekével. S az ábrándos ifjúság korát a tettek mezeje váltotta fel, hol dicső a pálya, dicső a halál, s a babér nem a tudományok oltárára tételik, hanem a riadó csaták hőseinek homlokát díszíti.

Augustus 27 Vasárnap volt 1848 ban, midőn katonává lettem, ezidőtől fogva szorongva vártam a velünk teendő intézkedéseket, melyekről naponként tanácskoztak a városi közgyűlésekben, elhatározatott az egyenruha mineműsége s a fizetés mikénti teljesítése. Az előbbi a nemzetőröké szerint kék atilla lett, szürke nadrág veres zsinórral s Kossuth kalap, fegyver mint a rendes katonaságé.

A fizetés naponként egy ezüst huszárban állapított meg, az állam által adandó 8 pengő krajcár napi zsoldon kívül, de úgy, hogy annak fele levonatik a város által készített egyenruhák költségére, mindaddig, míg annak ára le nem telik.

Ezek alatt az először 600-ra határozott, de a fizetés nagy voltának nem teljesíthetése miatt csak 300-ra leszállított csapat kiállítására s kiegészítésére naponként toborzó körjáratokat tartottunk, mindig a legdusabb sikerrel, úgy hogy a 300 egyenruhát mind a nap alatt ki volt állítva, többnyire mind intelligens, qualificált fiatal emberekből, kik közt, hogy többet ne emlitsék csak diák társaim. Ezek után megtartatott az assentálás, hol kevés kivétellel mind alkalmasoknak találtak, az egyenruha elkészítése végett a szabónak parancs adatott; miért is az én ruhám és Juhász Lajosé legelsőben elkészülvén, általános figyelem tárgyai voltunk a városban. Azonban egy közbejött körülmény egészen levert bennünket, mert miniszteri rendelet érkezett, hogy az országgyűlés által megszavazott 200,000 ujone állíthatása végett 19-28 évig minden fegyverfogható soroztassék be, innen tehát a csapat színének, virágának neve kihuzatott, hogy amoda

besoroztassék. Ekkor mintegy 16-an a veres pántlikásokhoz állottak melynek utánzásában engem közbejött betegségem meggátolt, s csak betegem várhattam be sorsunknak eldőlését.

Denique több viták után oda dönt a dolog, hogy visszamaradtunk, innen akár-mikor átsoroztathatván a hadseregbe. Így a csapat szerveztetett, fegyverek osztattak ki s a gyakorlatok hogy elkezdődhessenek tisztelt és altisztek választottak, vezénylő kapitány, a töle nevéért idegenkedő nagyszámú párt dacára is Zúries Ferenc lett; másodkapitány Varga József, főhadnagyok Angyalos és Simonffy Imre, hadnagyok Veréb József, Vetéssy Mihály, Rickl Antal, Poroszlay Ferenc, altisztek mindnyájan a tanult emberek, többnyire tanuló társaim, így lettem én is altiszté.

Megalakulván ekként a csapat 2 századra osztatott s fegyverrel ellátatván naponként reggel és délután gyakorlatokat tartottunk a Salétrom téren s annyira kiképeztük magunkat a folytonos tanulás által, hogy bármely régi serezzel bátran versenyezheténk. Azonban az egyenruhát nem viselhettük, mivel mindegyiknek nem volt készen.

A katonai gyakorlatok minden nemében kiképezve magunkat, naponként vártuk a felsőbb parancsot hova indítatásunk iránt, mi nem sokára meg is érkezett, mely tudunkra adá Szeptember 30-án 1848 Aradra indulásunkat. A felszerelés gyorsan végeztetett, mindenki kapott kék atillát, szürke nadrágot s Kossuth kalapot, ezen kívül ki- osztattak a fegyverzethez szükséges kard-szijak, szuronyok és töltenytáska s néhány napig az elindulásig tökéletesen felszerelve jártunk gyakorlatra. Szürszövehből készült debreceni szeredás szolgált bornyuul, mely hasonlóan velünk volt a gyakorlatoknál.

(Folytatása következik.)

Színház.

Színházi műsor:

Márc. 21-én **Koldus és királyfi.**
Márc. 22-én **ujdonságul Coralie és Társa.** Bohózat 3 felv.
Márc. 23-án **Ugyanaz.**

Cox és Box. Pajkos diákok.

Egyfelvonásos bohózat, melyben Sziklaynak s Szathmárynak pompás szerepe van, melyet előismerésre méltóan meg is játszottak s egy kétfelvonásos operett a Pajkos diákok — került színre — utóbbi nagyon is vontatott, gyenge előadásban. **Perényi F. Kálla** y Lujza felejtették az előadás nagyon sok gyöngeségeit s hibáit, **Sziklay** pompás volt, mint rendszeren. **Bödi** kis szerepében szépen énekelt — de partuerének **Makray**nak éneke kintlódás volt nemcsak neki, de meghallgatni annak a kevés számú közönségnek is.

Irigylésre méltó városok.

Mi debreceniek nem igen irigykedünk más városokra — megelégszünk azzal a mi van — de a színészet terén irigyelhetjük akár-melyik várost. Olyan mostoha színügyi viszonyokat az egész ország egyetlen városában sem találunk, mint a száz éves színészetével büszkén dicsekvő Debreczenben. Sajnos, ez így van. Irigykedve olvassuk a kassai, váradí, kolozsvári, szegedi, aradi lapokban mi mindennel kedveskednek az ottani igazgatók a közönségnek. Kassán pl. fellép most **Miss Mary Halton**, s **Pálmay Ilka**. **Miss Mary Halton** Kassáról Pécsre,

Kolozsvárra. Szegedre megy — hozzánk ki jön? Senki! Az igazgató takarékoskodik, a közönségnek nem nyújt olyan ellenszolgálatot, amelyet pártolása után nemcsak megérdemelne, de méltán meg is követelhet. **Réthy**. **Komáromy** no meg az orpheum deszkáira való repülő ballettel (melylyel különben nem sikerült balekot fogni) kimerítette az igazgató a vendégek szereplését, Irigykedve nézzük a többi városokat, s felsóhajtunk: vajha Debreczennek is lenne már olyan direktora ki a közönség igényeinek kielégítésére gondolna. Na de türelem, ami késik nem mulik.

A színészegyesület közgyűlése.

Tegnap délelőtt kezdődött aXXXI-ik évi rendes közgyűlés. Egyhangulag választották meg **Kitrői Mór**t elnöknek, ki elfoglalva az elnöki széket, indítványozta, hogy **Ribáry Józsefet**, a magyar színművészet jöttevőjét, küldöttség üdvözlője névünnepe alkalmából és hogy a közelmúltban elhunyt **Erkel Sándor** és **Káldy Gyula** emléket jegyzőkönyvben örökítsék meg. Napirend előtt tett jelentést **Réthy L. Pál** a szerződés nélkül levő színészekről. A színészeket fenyegető komoly válságot az egyesület figyelemmel kíséri és mindent el fog követni, hogy a megoldás kielégítő legyen. **Dr. Janovics Jenő** a magyar színészet nehéz helyzetét ismerteti. Kolozsvártól oláh nyelvű nemzeti színházat akarnak felállítani, felni lehet tehát, hogy a pozsonyi kétnyelvű előadások lehetetlen állapotba fog megisméltódni. Indítványozza, hogy forduljon ez ügyben a közgyűlés a belügyminiszterhez és követelje az idegen nyelvű társulatok küldözését. Végül **Márkus József** szólalt fel és közölt néhány botrányos leleplezést a pozsonyi kétnyelvű színház igazgatójáról. Lelkesedéssel fogadták el az indítványokat és elhatározták, hogy feliratilag és szóval fogják követelni a tarthatatlan állapotok megváltoztatását.

A debreczeni szintársulatot a közgyűlésen **Odry Árpád** és **Bartha István** képviselik. Jelen van a közgyűlésen **Komjáthy** igazgató is.

A h.-bagosi apagyilkos bírái előtt.

— Esküdtzéki tárgyalás. —

Debreczen, márcz. 20.

Tegnap délután folytatták **K. Varga** Lajos apagyilkossági bűnügyében a törvényszék előtt az esküdtzéki tárgyalást.

Orenstein (Fülöp) koresmáros kihallgatása után **Kerek Imre** tanu kihallgatása következett.

Elmondja, hogy az áldozat a gyilkosság napján a Fülöp Borech koresmájában mulatott. Hogy mikor ment el az a koresmából arra már nem emlékszik.

Majd a vádlott feleségét hallgatták ki. A gyilkosság elkövetése napján még nem volt a vádlott felesége s csak azután esküdtek meg **K. Varga** Lajossal. Mindössze másfél hétig laktak együtt. Egész nap nagyon jókedvű volt az ura, majd aztán mikor bejött a szobába hirtelen sirni kezdett.

— Attól félek — mondta — hogy előbb kell meghalni, mint ahogy az Isten rendelte.

Majd zárt ülést rendelt el a törvényszék, mert több olyan kérdést tartott szük-

Parochiális fundust említek forrásaink.

Majdnem ilyen régi parochiális fundus a **Kiss Albert** uré. Históriaja ez:

1663-ban **Munkácsi Istvánt** tarthatjuk birtokosának. 1682-ben **Dioszegi Sámuel**, később főbírónk, kinek talán az anyja volt **Munkácsi leány**, „északról a város háza delről **Erdősi János** Relictája (özvegye) szomszédságában lévő házat“ 1800 m. forinton eladja **Baranyai Mihálynak**, aki 1690 és 92-ben főbíró s a mellett Biharvármegye alispánja volt. Tőle gyermekei: **Mihály**, **Pal**, és **Mária** örökölték. Ezekből 1725-ben 1000 vonás frton **Ns. Király István** és felesége **Mártha** Borbála vették meg. Nem érdekesség nélkül való, ha ide jegyzem, milyen berendezése volt kétszáz évvel ezelőtt egy debreceni főbíró és biharmegyei alispán udvarának, házának. A fassio domus szerint **Baranyai Mihályé** volt, a mit eladott, az udvar és ház fele része, t. i. a nagy boltos ház (szoba) konyhájával, pincéjével, kamarájával, szalonnás ház; magánosan lévő fél hazacska, alatta lévő éles házzal s a telek fele. A ház másik fele nehai **Baranyai Pál** gyermekeinek jutott hasonló beosztásu volt.

— Folyt. köv. —

ségesnek, a melyek a nyilvánosság előtt feszélyezhettek volna.

Ezután a vádlott apósát T a p i Istvánt hallgatta ki a törvényszék. A tanu mindenképpen megerősítette a leánya vallomását.

F o g y i Balázst a vádlott unokatestvérét hallgatta meg ki a törvényszék. Tanu emlékszik mikor a vádlott egy alkalommal így szólott:

— Majd cifra pünkösdtől csinálom még!

F o g y i Balázs elválás után találkozott a vádlottal, aki elment hozzájuk Konyára. Sokat sóhajtozott, mikor kérdezték mibaja van, így felelt:

— Öreg bátyám, két bánatom van nekem!

Akkor azt gondolták, hogy a feleségét, kitől épp akkor vált és az apját sajnálja.

Hét órákor felbeszakította a törvényszék a tárgyalást. Ma a többi tanuk kihallgatása következett, majd a feg verszakértők és orvosi véleményre került a sor.

Még néhány kisebb jelentőségű tanukihallgatás maradt hatra a mai napra. Pont kilenczkor folytatta a törvényszék a tárgyalást.

Majd a tanukihallgatás után az orvos szak értők véleményének meghallgatására került a sor, Dr. I s o ó János törvényszéki orvos hosszasan fejtegette, hogy az áldozat halálát csakis gyilkos kez okozhatta s majd valamennyi lövés halálos volt.

Az orvosi vélemények meghallgatása egész a déli óráig tartott.

Delután S z a b ó Sándor és S z é c s é n y i István puskműves őrmestereket valamint S k o t t Lajos puskművest, mint fegyverszakértőket hallgatják ki.

Mindazoknak, kik lapunkra a jövő 1. évre 1 frt 25 krral előfizetnek, már a mai naptól ingyen küldjük a lapot.

NAPI HIREK.

Ének a női ruháról.

Tegnap a női ruháról éneket zengett a Lajthán tül császárvarosban egy hollandi festő, a híres Van de Velde. Az egyszerűségnek, a harmonianak himnusza volt az a felolvasás, melyet a bécsi asszonyok — cifrák és ruházatban ezerszintűek — lelkesen és mosolyogva megtapsoltak.

A hollandi piktor ezek szerint mint a női ruházatkódás reformere jelenik meg a kor divatjának horizontján. Egyszerűség az ől tözködésben, a ruhaszínben, ez a főprincipiuma. Akinek érzéke van a vonalakhoz — és Van de Veldenek a piktorában megvan — az teljesen megérti a hollandi mester intencióját.

Az egyszerűség az öltözködésben a vonalak erejének érvényesülését jelenti. A testhez simuló ruha érvényre juttatja a test ritmusát és megteremt a harmoniát a természet és öltözék között.

Ez a reform voltaképpen — visszavetés. A státus quo visszaállítására volna ez a ruházatkódás. A klasszikus korba térne

vissza a divat, ha nem is a viselt azonosságában, de célzatában. Mindenesetre helyes ujtás ez. Az ujkori ruhadívatok ezer hőbortja szünnék meg általa, nemesednék, finomodnék az izlés, nem is szólván arról a triviális okról, a mely a boldogtalan férjekkel és családapákkal már ezerszer megátkoztatta az ujkori divatok hőbortját.

Es oh, a vonalak! Egy bájos női test klasszikus vonalait mennyire eltorzítják a mai ruhák. Hogy elvesz bennök a test mozgásának ritmusa, az egyéniség, minden, minden... Ilyenkor, tavasz nyiláskor, mikor az ugynevezett tavaszi mámor utcára csalja az embereket és az utak napfényes oldalán felvonul a női szépségek pompázatos virágerdeje, ilyenkor lehet csak ezt látni.

A Wosthok büne nagy, megbocsáthatatlan. És hogy kezdjük már ezt megérteni, kész bizonyosága ez annak, hogy Van de Velde reformideaja már nagyon is a közel jövője. Tehát eljutottuk már eddig.

Kétségtelen, hogy a formák elrejtése bűn, erkölstelenség. Az emberi testnek, a teremtés legszebb és legtökéletesebb alkotásának eltorzítása, merénylet a teremtés célzata ellen. Művészlélek mélyen érzi ezt, éprzésü ember szintén.

Ellenségei csak az asszonyok lehetnek e reformnak. Asszonyok ellen küzdeni pedig nagyon nehéz. Most még csak az hiányzik csupán, hogy Van de Veldenek versenyháza akadjon. Egy asszony, aki divatot tud csinálni s a ki megérti a vonalak nyelvét.

Jusszaf.

Szomorú évforduló.

Nem veheti rossz néven tőlünk senki, ha egyik nap ünnepet szentelünk az örömmnek, a nemzeti szabadság kiáltásának évfordulójának, a másik nap pedig gyászt öltünk magunkra s borongó lélekkel, megdobbanó szívvél áldozunk az emlékezet oltárán azon sir mellett, a mely a legnagyobb magyar szabadsághősnek, a nagy idők lángszavú apostolának, Kossuth Lajosnak hamvait takarja... Nem fajhat senkinek, ha ez a viharverte, sokat szenvedett, sokáig elnyomott nemzet ünnepet szentel az eszmének, de ünnepet szentel annak is, a ki ezt az eszmét megteremtette, diadalmasan meghordozta s beleírta, beleültette, belevészte a magyar nép lelkébe úgy, hogy azt onnan ki nem tépi többé soha, sem az idő; sem a hatalom, sem az enyészet.

A mi szabadságunk, a mi függetlenségünk, a magyar haza felvirágozásának és boldogulásának nagy eszméje egy szent, egy örökké halhatatlan névvel van összeforrvva, annak az embernek nevével, a kinek hazaszeretete előtt egy félvilág hajtott egykor fejet s a ki most ott pihen, ott porlad az egyik fővárosi temetőnek jeltelen sírjában.

A mig élt, a mig idegen földön ette a száműzetés keserű kenyerét: szerettük és bálványoztuk, most; hogy már nem érzi a szeretetünket, és nem hallja a szívünk dobogását: elmegyünk, legalább gondolatban, virágos sírjához és imádkozunk.

Felfohászodunk a népek hatalmas urához, hogy álma legyen nyugodt, pihenése csendes és hogy beteljesedjék óhajta, melylyel azt kívánta hogy sirja fölött egy szabad és boldog nemzet ölekezze.

Ma folyó hó 20-án van az évfordulója annak, hogy Kossuth Lajos meghalt. Magyar nép, az ő nemzetének fiai, Debrecen város népe, szentelj egy pár pillanatot e napon az ő emlékének, s csendes magányodba elvonulva, imádkozzál és emlékezzél Kossuth Lajosról!...

Képviselőválasztók névjegyzéke.

Debrecen város három kerületének választópolgárait a képviselőválasztók összerolásával megbízott bizottság összeírta. — Erről Simonffy Imre kir. tan. polgármester értesítette a jog- és pénzügyi-bizottságot, a mely tegnapi üléseben tudomásul vette az értesítést.

A választók száma a beérkezett adatokból következtetve, mind a három kerületben szaporodott. A lajstrom a közel napokban közzemlére lesz téve s a felszámolások a központi választmányban meghatározott időn belül beterjeszthetők lesznek.

A Kossuth lelencház alap.

Debrecen házi pénztára évek óta kezel egy 1170 frt összegű alapítványt, melyet a városi dalegyet fizetett be a házipénztárba egy jövőben felállítandó lelencház céljaira. Ez az alapítvány idáig mint Kossuth lelencház-alap kezeltetett. Miután rövid időn belül kilátás van a lelencház felépítésére, Roncsik Lajos főszámvevő azt javasolta, hogy ez alap vétessék ki a házi pénztárhoz s Kossuth lelencház-alap címen adassék át a debreceni gyermekvédő egyesület elnökségének kezelés végett. A jog- és pénzügyi bizottság tegnapi üléseben elfogadta a számvevőség javaslatát s az átruházást pártolóláig terjesztette a városi közgyűlés elé.

A tanyabirtokok forgalmának korlátozása.

Az utóbbi időben mozgalom indult meg Debrecenben a tanyabirtokok forgalmának korlátozása ügyében. A mozgalom azt célozza, hogy Debrecen területén tanyabirtokot vagy kaszálót csak debreceni ember vehessen. Idegennek tilos a vásárlás.

Ezzel a kérdéssel foglalkozott tegnapi jog- és pénzügyi bizottsági ülés, s arra az álláspontra helyezkedett, hogy a tanyabirtokok forgalmának korlátozása minden tekintetben kárhozatos. A szabad forgalmat megköti, nehézzé teszi az elidegenítést s az egész dolog az ősi pátensség izével bir.

Az orvosszövetség tagjainak figyelmébe.

Az orvosszövetség heti összejövetelét ma este tartja az „Angol királynő” éttermében. Az összejövetelre ez uton is felhívjuk a tagok figyelmét.

Munka közvetítő intézet Debrecenben.

A kereskedelemügyi miniszter leiratolt intézett a debreceni kereskedelmi és iparkamarához, hogy a munkaközvetítő intézet felállítására ügyében tegye meg a szükséges intézkedéseket. A kereskedelmi és iparkamara erre nézve mai közgyűlésen hozhatározato.

Veszedelemes utca.

Tegnapeste félnyolckor egy ösmert ur betérve a vasutól az új posta felé, a népkert oldalán egy eléggé jól ruházott fiatal embert talált maga előtt lassan haladni. Az ur a posta felé rendes lépésben ment, közben-közben egy tekintetet vetett a most pusztuló népkertre. Az út közepétáján azonban a visszamaradt fiatal ember már mellette csatlakozott azon megjegyzéssel: már vége a népkertnek!

— Bizonny — mondja az ur — kell is ritkítani a kertet, mert még megtámadják onnan az utasokat.

A fiatal ember azután mindig lázasabban mondja: csak tessék tovább jenni... csak tessék arra nézni... csak tessék, tessék... a mi az urnak egy kissé feltűnt és a saroknál a posta felé fordulva ott hagyta a gyanus hívogatót a faképnél. Erre a fiatal ember sajnálattal mondja: csakugyan póstára tetszik menni? pedig mondanék én még valamit és a N.-Várad-utcai sötét oldala mellé húzódott, gondolva hogy az ur is odafogja követni.

Lehet, hogy hurokkal, vagy törrel adta volna magyarizatiának fináléját; ki tudja?!

Figyelmeztetjük tehát a rendőrséget a sötét útra, hol este még pénzes levelekkel is jár a közönség.

A rendőr talán nem is oly szükséges a kivilágított Piacon, mint a fontos közlekedő úton, hol még egy mécs sem pislog.

Másért halt meg.

Madás Gyula története elég szomorú. Bihar-Udvariban szolgáló volt és buzát lopott a gazdájától. De megijedt a büntetéstől és félelmében a kutba ölte magát. Holtan húzták ki a vízből. A kut mellett papirlapot találtak, e sorokkal:

„Kedves bátyám a jó Isten még nyugodalmat se adjon, ha azt az embert el nem oltja, mert az kért engem arra, amit tettem, mégis ő vitt engem a bajba.”

E levél magyarzata az, hogy Goldstein Jakab udvari lakos biztatta Madást a lopásra, s aztán nem fogadta el tőle a lopott buzát. A vizsgálatot megindították.

Árviz Máramarosban.

A megyében az árviz nagy károkat okozott. Az Iza folyó a törvényhatósági utat Szurdok község közelében 150 m. hosszúságban másfél méternyi magasságban elöntötte, úgy, hogy a közlekedés 24 órára megszakadt. A Tisza vize is erősen megáradt, slatinai vasut mellett kitért az a gáton, az utat eldöntötte és Trebusán üveggyárhoz vezető fahídat elszakította.

Akasztás és névnap.

Mark Twain Gyilkos bácsi című humoriskjét juttatja eszünkbe az a tragikomikus tartalmú távirat, a melyet Krakóból küldtek. Azt jelentik, hogy Balzer József közkeletűnek, a kit egy esendő meggyilkolása miatt halálra ítélték; egy napi halasztást adtak és csak ma szerdán reggel akasztották föl. A halasztás oka, hogy Balzernek tegnap volt a neve napja. El lehet képzelni hogy a derék gyilkost hogyan ünnepelték tegnap az igazán szűk körben. A törvényszék elnöke a siralomházi zárkörü ebéd alatt fölállt a pécenyénél és felköszöntőt mondott az ünnepeltre, éltetvén az „emberi kor legvégső határáig”, — a mire Balzer ur hasonló jókat kívánt.

Megőrült a szállodában.

Élénk izgalmat keltett Győrött tegnap este a Bárány szállodában Basch Vilmos

bécsi ügynök megőrülése. Basch fivérével a délutáni vonattal jött Győrre s alig volt néhány óráig a szállodában, midőn az örülés tört ki rajta. Csak nehezen sikerült a dühögőt megfékezni. Bascht hazaszállították Bécsbe.

A Petőfi dalkör

Márc. 15-iki alapja létesítésére a múlt héten, pénteken tartott dal és táncestély alkalmából a következő adományok folytak be a kör pénztárába: Csokonai kör és Dr. Varga Lajos ügyvéd 10—10 korona, Komlóssy Arthur, Podolszky Béla és Tóth András 5—5 kor. Mihalovics István és Bálint Jánosné 3—3 kor. Osváth Ferenc, Nagy Erzsike, Mihalovics Gyula. Pogány Armin, Baresay Istvánné, Hornyák Andrásné, Dr. Szotyori Nagy Kálmán, Szabó Mariska, Erdélyi Ferenc, özv. Veszprémy Istvánné, Király Gyula, Szepessy Gusztáv és Kopányi Dávid 2—2 korona. Madácsi János, Grünfeld Adolf, Farkas Agoston, Koroknai őrmester, Békés András, özv. Tóth Andrásné (Derecske), Zweer Ferenc, Lenkei Antalné és Gálik András 1—1 korona, együtt 76 korona, mely összeg egy külön takarékpénztári könyvön március 15. cím alatt betétezt. Fogadják a t. adakozók a nemes cél előmozdításáért köszönetemet. — További adományokat elfogad a Petőfi dalkör pénztárnoka. Debreczen 1901. Március 18. Nagy Ferenc, pénztárnok.

Agyonverte az apósa.

Párját ritkító gyilkosságról értesít bennünket kovaszinci tudósítónk. Egy Akkermannai öreg sváb fejszével agyonvert a hátulról Fodor Antalt, aki csak nemrég is még veje volt neki. A gyilkosság előzményeiről azt jelentik, hogy Fodor Antal és a felesége között fennálló válópörben a napokban hozott ítéletet a törvényszék, melyben a végleges válás van kimondva. Fodor Antal cipészmeister tehát átment Ujszentannára, hogy az eddigi közös vagyomból a maga részét kivegye és hogy utóljára elbucuzzék a feleségétől.

Ott természetesen nem valami szívesen fogadták és az öreg Akkermannak igen gyakori beleszólásai voltak az osztozkodásba, a minék az lett a következménye, hogy nem igen barátságosan váltak át egymástól, a mikor Fodor Antal vissza indult Kovaszincra. Fejszét vetett a vállára és volt veje után indult, hogy az uton leszámoljon vele. — Együtt mentek egy darabig és mikor egyszer Fodor valamiért lehajolt az öreg Akkermann a fejszével rettenetes csapást mért Fodor koponyájára; a ki aztán föl se kelt többet. Egy armenő kocsi vitte a halálosan sérültet Kovaszincra. A gyilkos öregot elfogták.

Öngyilkos színházi pénztáros.

Kolozsvárról írják: Tóth József, a kolozsvári Nemzeti Színház főpénztárosa és a színházi alapok pénztárosa főbe lőtte magát ma délután a színházi irodában és azonnal meghalt. Az öngyilkos harminenegy év óta volt a színház főpénztárosa. Öngyilkossága sok mendemondára ad okot és mindenesetre különös, hogy most lett öngyilkos, a mikor a belügyminisztérium számvévsége részéről bizottság van itt, a mely átveszi a színház összes fölszerelését és a Tóth kezelt alapokat. Az életunt levelet hagyott hátra, a melyben az intendánstól elbucuszik és azt mondja, hogy idegessége és izgatótsága miatt lett öngyilkos. A bizottság rögtön megindította a vizsgálatot, ma estig azonban semmi hiányt sem talált.

Anyagyilkosság.

Besztercéről megdöbbentően borzalmas sötét hírt jelentik. Egy elvetemedett

suhanc megölte az édesanyját. Tomek András 18 éves legény együtt lakott özvegy anyjával, a ki elég gyöngye volt s rosszutra tévedt gyermekét nem tudta féken tartani. A rossz fiu meglopta az édes anyját, s mikor már hazulról nem volt mit elvinni, ott lopott, a hol tudott. A múlt héten feltörte a szomszéd ház padlását és egy zsák buzát lopott, eladta, az árát pedig elmulatta. A meglopott szomszéd följelentette a fiut a járásbírósnál, a hol e hó 16-án tárgyalták a lopást. Előző éjszaka a fiu otthon volt és egy szobában aludt anyjával. Mikor az anyja javában aludt, a fiu fölkelte és egy előre elkészített baltával a fejet összezúzta. Azután megmosakodott és megszökött. Másnap a gyilkosság hírére a gyanu rögtön a fiura esett. A csendőrség egy falubeli rosszhírű asszonynál el is fogta. Tettét megvallotta, a mire megvasalva bevitték a törvényszékhez.

Kettős gyilkosság öt forintért.

A múlt év tavaszán Nagyszalonta hártáiban a szili pusztán Kelemen Györgynét és leányát, Zsófiát meggyilkolták. A két áldozat teste össze-vissza volt szurkálva, fejük teljen szétverve. A gyilkos pár nap előtt kézrekerült. Egy véres öt forintot akart törleszteni a sarkadi takarékpénztárban. Balogh Béla volt a gyilkos és be is vallotta, hogy mi vitte erre a dologra. Hallotta, hogy Kelemennek mindig van egy kis pénze. Azzal az ürügygyel lopódzott hát be a szállásra, a hol a két asszony egyedül volt, hogy ráesteledett az utban, fogadják be éjszakára. A jószívű fehérenp még vacsorával is megkínálta a jövevényt. A vendéglátást azonban borzalmas módon hálálta meg. Balogh Mikor gyanutlan áldozatai aludtak, fölkelte és a magával hozott vas járomszöggel mindkettőt agyba-főbe verte, majd késsel is összeszurkálta. Azután magával vitte a keresztgerendán levő bibliában talált pénzt, mert a ládát nem tudta kinyitni.

A véres bankó nyomába vezette a csendőrököt, a kik előtt beismerő vallomást tett. Az esküdtszéki tárgyaláson tagadott ugyan, de a tanúk rábizonyították és az esküdtek marasztaló verdiktet hoztak. A törvényszék életfogytig való fegyházzal sújtotta Baloghot, kinek az érdekében semmi ségi panaszt jelentett be. Így került az ügy ma a kuria elé, mely azonban a semmiségi panaszt elutasította.

A burok megmentése.

Rocheport a kalandos észjárásu francia politikus és lapszerkesztő most azt ajánlja a burok megmentésére, hogy az egyes parlamentek burbarát képviselői rendezzenek sorsjátékot a burok érdekében. A szükséges összeg 25 millió frank lenne, egy milliós főnyereménynyel. — A kibocsátásnak, n e m s z a b a d Franciaországban történnie, nehogy a Waldeckek elrabolhassák tőlünk ezt a pénzt. A törvény tiltja ugyan azt is, hogy Franciaországban az idegenek területéről behozott sorsjegyeket árusítsák, de a kamarának és a szenátusnak szavazata felfüggesztheti ennek a törvénynek hatályát. Ha azonban a parlamenti többség, a mely oly könnyen volt megnyerhető a Panama javára, nem volna hajlandó Angliának keserűséget okozni, hogy ime, az ő üldözöttjeiket mi megmentjük a halálok leggyőtrőbbjétől, úgy módjában fog még mindig állni minden burbarát franciának, hogy közvetlenül az illető svájci, német, hollandi, amerikai, orosz vagy más banknál, amely az elárúsítások főgyűjtőhelye lesz, jegyezze a maga részesedését.

Uj koronaügyész helyettes,

A hivatalos lap mai száma adja hírül, hogy a király dr. Baumgarten Izidor igazságügyminiszteri csztálytanácsost kinevezte koronaügyész helyettesé. Az új koronaügyész helyettes a legkitünőbb büntető jogászok közül való, aki az ügyészi és bírói pályán, s a büntető judikatura terén kifejtett munkásságával raszolgált arra a kitüntetésre, amely újabban érte. Dr. Baumgarten Izidor tollából került ki a magyar büntetőjognak néhány alapvető munkája, mely szerzőjének nemesak itt, de a külföldön is nevet s tiszteletet szerzett.

Választások előtt.

Idegen: Hát e szerint jó esomé jelőltre van kilátásuk?

Kerületbeli: Bizony lesz egy néhány.

Idegen: Ki?

Kerületbeli: Itt van pl. a főszolgabíró.

Idegen: Mi a programja?

Kerületbeli: Semmi és mégis sok. A kormány pártfogása.

Idegen: Hát még ki?

Kerületbeli: Meg? Itt van pl. a földbirtokos, ő a gazdák programjával lép fel.

Idegen: Tehát agrárius?

Kerületbeli: Igen. Ellene egy ügyvéd lép fel merkantilista programmal.

Idegen: Ez már három.

Kerületbeli: A negyedik egy mérsékelt nemzetiségi párti. Fellép még a plébános is néppárti programmal.

Idegen: Még több is van?

Kerületbeli: Van ám! A megyei főjegyző, aki veje a főispánnak, új-szabadelvű programmal lép fel. Azonkívül egy fővárosi lapszerkesztő ő-szabadelvű programmal.

Idegen: Ej, ha!

Kerületbeli: De ez még nem mind. Némelyek egy minisztert is akarnak, a gimnázium kibővítése miatt, azonkívül fellép még egy nagyiparos, aki a közös vámterület ellen van, a vámterület mellett van egy másik jelölt, a kinek úgy látszik Pesten állnak a háta mögött.

Idegen: Hiszen nincs is annyi párt a parlamentben, a hova ezek tartozhatnak.

Kerületbeli: Tevedni méltóztatik, mert ezek mind egy lobogóra esküsznek fel.

Idegen: (bámolván) És melyik az, ami mindezeket egyesíteni bírja?

Kerületbeli: Az, a Szell Kálmáné.

Vidéki városok közvilágítása.

Vidéki városaink újabb időben lázas törekvést fejtenek ki, hogy az utcai világítást minél tökéletesebben rendezzék be. A közvilágítás dolgában meglehetősen lassúsággal cammogunk a külföld után. Érdekes e mellett, hogy a legelső város volt egész Európában Temesvár, a hol utcai villanyvilágítást rendeztek be 1884-ben, a kezdeményező tehát e téren is a kontinensen egy magyar város volt. Ezzel szemben ugyancsak egy népes magyar város, Félgyháza legutóbb azt határozta, hogy legjobb a petroleum-világítás, mert ez idő szerint minden egyéb világítási módszer — szerintük — csakis a fejlődés kezdetén van. Városaink túlnyomó részét valóban maig is petroleummal világítják, 350 nagyobb város és község közül 270 petroleumot éget, 34 városunkban van légszuszvilágítás. 49 várost már vilanynyal világítanak. A legelső légszuszgyár Budapesten 1855-ben létesült, utána nyomban Temesvárott, majd Pozsonyban (1856), Debrecenben (1863), Brassóban (1864), Sopronban (1866), Szegeden és Győrött (1868), Kassán (1869), Arad, Kolozsvár és Pees (1870.) A legtöbb légszuszgyár

külföldi vállalkozók létesítették. A villanyvilágításnak a városok közvilágításában újabban az acétylen támaszt nagyobb versenyt, mert kisebb kiterjesztésben, hol motorikus erő nincs, az acétylen kitünően alkalmazható, nem lévén ehhez szükséges sem gőzgép, sem kazán, sem jól fizetett gépészet.

A Korona Takaréék és Hitelszövetkezet

igazgatósága elhatározta, hogy tekintettel a még folyton tartó jelentkezésekre felvesz új tagokat mulasztási illetek szedése nélkül. Kölesőelőjegyzések a hivatalos órák alatt (d. e. 9-12-ig és d. n. 3-5-ig) a szövetkezetnek Piac-u. 6. sz. alatt levő hivatalos helyiségében már elfogadtatnak.

Köszönetnyilvánítás.

Az „István“ gőzmalom 80 korona adományt küldött az izr. elemi iskola javára. Fogadja a nemes szívu igazgatóság az izr. iskolaszék hálás köszönetét. Debrecen, 1901. márc. 19. Darvas Izidor isk. pénztáros. Dr. Popper Mór isk. szeki elnök.

Ki vesz sajtópörököt?

Magyarország összes vidéki városai között Szabadka foglalja el a legelőkelőbb helyet a sajtó vétségekből származó pörök és törvényszéki tárgyalások dolgában. Volt már arról szó, hogy Szabadkának külön esküdszékét adnak költségkímélés szempontjából, de ezzel együtt járt volna a szeged-szabadkai vonal anyagi bukása, miért is a kormány pénzügyi okokból megtagadta beleegyezését. Egy szabadkai lapszerkesztő pedig állandóan Szegeden lakik és onnan szerkeszti a lapját, mivelhogy az évnek egy részét sajtóvétségek miatt a szegedi államfogházban töli. A szabadkai újságok közül a Aácskai Hírlap az, melynek legkevesebb ilyen pöre akad és ezért nem tartja érdemesnek, hogy azokat saját maga letargyalja, hanem vállalkozót keres, ki azokat helyette elintézi. Az erre vonatkozó felszólítás, mely nincs a humornak híjával, a bácskai Hírlap március 12-iki számában jelent meg és szószórint így hangzik:

Jutányos vétel! Ki volna hajlandó tizenegy már folyamatba tett sajtópert, egy rágalmozási, két becsületsértési és egy testi sértés miatti perrel együtt örökáron minden jogkövetkezményekkel együtt megvenni? Az ezen perekből eredő minden előny a vevőt illeti; fegyházbüntetés kizárva; a pénzbírság behajthatatlansága már ezuttal kimondatik. Jelentkezni lehet a Bácskai Hírlap szerkesztőségénél.

Tavaszi 1901. Mélyen tisztelt vevőimet és a n. é. közönséget van szerencsém ezenel értesíteni, hogy a tavaszi férfi divat újdonságok megérkeztek. Kiváló tisztelettel Fekete Jakab Debrecen, főtér Kistemplom mellett.

Blaha Lujza a rendőrségen.

márc. 20.

A nemzet csalóánya viruló egészségben és ragyogó jókedvének teljes pompájában érkezett vissza abbáziai tartózkodásából, ahol eszós bántalmak ellen keresett orvoslást. Tisztelői felhasználák az alkalmat, hogy őt felgyógyulása alkalmából üdvözöljék.

Szóba került a Nemzeti Színházhoz való örökös szerződése is.

Ezzel kapcsolatban egy igen kedves kalandját mesélte el a művész, mely vele akkor esett meg, a mikor először jött Pestre, hogy a Nemzeti Színházban felleljen.

A művész így beszélt el kalandját:

— Késő este érkeztem a fővárosba és a Pannonia szállodában akartam megszállni, de nem kaptam helyet, mert vásár lévén az összes szobák el voltak foglalva. Kénytelen voltam tehát az utcán bolyongani és lakást keresni. Öreg este volt, a mikor a rendőrség Dunaparti palotája elé vetődtem ahol végre éjjeli szállást kaptam.

A látogatók ijedten kérdezték:

— De háróné, az istenért!

— No, no, ne ijedjenek meg annyira

— folytatja a művész ezüst csengésű hangján — akkor még nem a rendőrség székelt abban a házban, az időben ott az Európa szálloda volt és a rendőrség csak jóval később került oda és van még ma is ott. Én tehát igazat beszéltem, hogy a rendőrség épületében töltöttem el egy éjszakát.

És hamiskás mosolylyal tette hozzá:

— De azért ne gondoljanak rólam semmi rosszat.

Az elterhelt magyar föld.

— A vég kezdete.

márc. 20.

Szomorú elégtétellel látjuk jóslataink beteljesülését és azt, hogy a magyar föld már kezdi oly vidéken sem bírni a reá rótt terhetek, melyek épen nem tartoznak a legrosszabbak közé. Így az Orosházi Újságban a következőket olvassuk:

A föld és házbirtokokat terhelő bekebelezett tartozásokról az adóügyi osztálynál beadatott összesen 809 vallomás. Ezen vallomásoknál megállapították, hogy Orosháza és Csáko 20.356 katasztrális hold ingatlan birtokán különböző pénzügyi eszközök részben magán hitelezők, javára összesen 5.004 658 korona kamatozó teher van bekebelezve, a teher után évi 744.439 K. kamattal. Tehát 1100 négyszögletes holdanként 454 korona tőketartozás esik átlag s ugyancsak holdanként 67 korona kammat.

Ha vesszük, hogy állami és más közadókra 7 koronát, szántás megmunkálására 6 koronát, vetőmagra 5 koronát, aratásra és cséplésre 14 koronát okvetlen számítani kell, a 67 korona kamatteher idevételével egy 1100 négyszögletes hold föld évi költsége 96 korona.

A hosszú évek óta folyton tartó és évről-évre súlyosabbá fajuló közgazdasági válság lenyomta a gabonaárakat, az évente különféle alakban mutatkozó elemi csapás folytán a termés mind mind kevesebb s a silány minőség csak növeli a kisgazdák őrési terheit.

Vegyük 1100 négyszögletes holdanként 6 métermázsza búzát 16 koronával, 10 métermázsza árpát 9 koronával, 7 métermázsza kukoricát 8 koronával, egy hold átlagos hozama 80 korona. Leszámításával a szükségképi és elengedhetetlen kiadásoknak, holdanként és évente mutatkozik 19 korona hiány.

De tényleg és valójában sokkal több a hiány, hiszen hol van az a házadó, a személyes kereseti adó, épületfenntartási költség és hol van a család élelme, ruházata, hol van a napi kenyér? Olyannyire el van terhelve a magyar föld, ez már nem más, mint a vég kezdete.

CSARNOK.

A ki nem a szivére hallgat.

Társadalmi regény.

A „Debreczen” számára írta: **Vajda József.**

Folytatás.

Nem vagyok már semmi. (18)

Egy nap Avignonba rándult ki vonaton. Egy pár órányira van az Vaucluse-től, ahol önkénytelenül is a pápák fogsága jutott eszébe. Este rászánta magát, hogy elmegy a cirkuszba, legalább lelkének nyomasztó egyhanguságát egy kissé felfrissíti s látva ott a nevető emberi arcokat, talán majd ő is megtanul azoktól vig lenni.

Órülni már nem birna megtanulni, de nem is akar!

Gondolva, hogy vele sem törődik senki, ő sem gondolt senkivel, hisz mindenki ismeretlen előtte. Nem tudott vig lenni sem. Az örvény, mely az emberek vigsága és az ő lelki szomorúsága közt támadt, csak nagyobbodott s csak olyan leverten akart távozni, mint a hogy idejött.

De csak akart, mert mikor már kint volt a hideg éjszakában, mely az x...i kaszinó tánemulását juttatta eszébe, galéron ragadta valaki s mielőtt meglepetéséből felocsudott volna, Hideghkutyt látta maga előtt.

„Szervusz öcsém, de büszke lettél, mióta nem láttalak, melyik csillagból potyantal ide közénk?”

„En csak Vaucluseból jöttem volna ide vasuton; de főhadnagy ur? Ja persze, a hochzeitsreise, de hol van feleséged önnagysága?”

„Gondoltam, hogy kíváncsi leszel rá; no jőjj, már vár bennünket a Hotel de la Vienne vendéglőjében. Együtt fogunk vacsorázni, azt hiszem, szívesen beleegyezel. Megtudtuk, hogy a közelben vagy, hát ki kíváncsiak voltunk rád. Egészen megembesedtél, mióta nem láttalak.”

„Nem tudtam, hogy merre vagytok. Különbben elküldtem volna szerencsekívánatomat.”

„Sohse busulj fiu, nem késő az most sem, csak szívből jöjjön. Te téled meg nem is lehet mást várni. Meglásd, mennyire fog örülni. Gyors léptekkel haladtak az ódon házak között, melyeknek sárgára mázolt falain az utcai lámpák fénye megtörve, kísérteties fény vette őket körül. A kopott kövezet sáros volt s alig lehetett az utcákon embert látni. Csendes volt a történelmi nevezetességre vergődött börtönváros.

„Itt vagyuk” — szólt Hideghkuty, mikor egy fényesen kivilágított vendéglő elé értek s Hajnal Gerőt maga előtt az ajtón betessékeltte.

A zenekar épen Beethoven játszott s lány melegség terjedt el a teremben, mely egyáltalában nem látszott valami antiknak, hanem a legmodernebb igényeknek megfelelő volt, úgy, hogy a legdíszingváltabb izlés is kielégítést talált ott. Gerő fürkészőleg tekintett körül a teremben, de Ottiliát nem látta sehöl. Már-már furesákat kezdett gondolni, midőn Hideghkuty kinyitott előtte egy ajtót, mely egy kis szobába nyílt, a hol már várta őket ördögi szépségével — signora Zephirina de la Cartagena, a ki pajzánul szökött fel helyéről s mint könnyű lepke lejtett a vendégek elé.

„Hozta Isten Hajnal Gerő ur, már vártam önre. Giduskám, már sokat beszélt Önről s most, hogy a cirkuszban megláttuk, iparkodtunk Önt elcsipni.”

Hideghkuty pedig bemutatta Gerőnek az ismeretlen amazont a fenti néven.

(Folyt. köv.)

Tavaszi
és
nyári idényre
ajánlom
elsőrendű
férfi szabó üzletemet,

a hol is

valódi angol és scot szöveteim már megérkeztek, melynek megtekintésére ezennel meghívom a n. é. közönséget.

Modern angol szabászat. — Excellens munka.

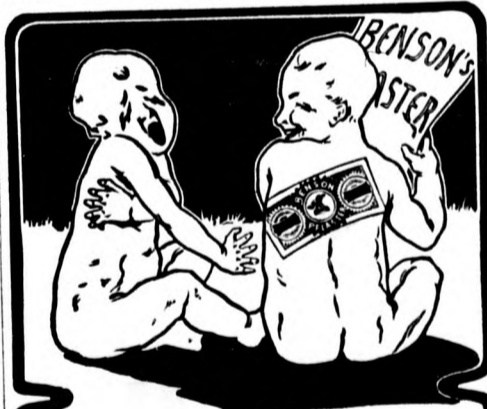
Nálam készített ruhákat díjitalanul vasallatom.

Tisztelettel
Fényes Mór
férfi szabó
Debreczen, vármegyeház épület.

Eladó üzlet.

H.-Böszörményben, a főutczán levő 46 éven át fenn tartott, bélyeg és váltó áru-lással berendezett

fűszer
és vaskereskedésemet,
a berendezéssel együtt
jutányosan eladom.
Értekezhetni alólirott nál
Lányi Márton.

Seabury és Johnson-féle
BENSON - TAPASZ

A leghatásosabb az összes tapaszok között.

Rheuma és a hülés minden következményei ellen.

Kapható minden gyógyszerárban.

Louis Ritz &., Hamburg.
Holzbrücke 7-11.

Faj tiszta, jól telelt

összel szedett, háromszor permetezett **kővidinka, kadarka és olasz rizling,** sima Szőlővessző eladó **Benyáts Emilnél** Tiza palota.

Gyárkérmények, kazánbe-falazások

gépalapok és mindenféle diszkómives munkák, valamint nedves falaknak tökéletes szárazzá tételét 10 é. jótállás mellett elvállalja Szathmáry József építőmester Debreczenben Erzsébet ut 29.

Szép bajusz nyerhető rövid időn

a híres „Hajdusági pedró” használata által. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerárban, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Nagy Block naptárak,

rendkívül praktikusak 1901. évre 40 kr-ért kaphatók kiadóhivatalunkban.

Gyarmathy János mészáros

Dégentfeld-tér 9 sz. (Csapó-u. sarok.) Husárak: I. rendű 50 kr. II. r. 44 kr. 1 kgr. rostélyos 5 szeletbe. Friss és füstölt sertés-hús napi folyó árnál 4 krral olcsóbban. Vegyes hideg felvágott állandóan friss. Virsli és szavalade dbja 4 kr. Az üzlet reggel 6-tól este 8-ig nyitva Főútlel **Bethlen-u. 29.** (saját ház.) Itt a husárak: I. r. 48 kr. itt is mindenféle hentes cikkek kaphatók. **Vendég-lősöknek megfelelő árendmény!**

BRADY-féle
Máriaczei
gyomorcsseppek

A vedjegyre tessék vigyazni!

nagyszerűen hatnak **gyomor bajoknál,** nélkülözhetetlen és általános ismeretes bazi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehellet, felfújtság, savanyu felbűffogés, hasmenés, gyomorfégés, felesleges nyálkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, szűkölés.

Hathatos gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, a mennyiben ez a gyomortól származott gyomortulterhelésnél, etekekkel és italokkal, gilliszták, majbajok és hámorhoikaknál.

Említett bajoknál a **Brady-féle MÁRIACZEI GYOMORCSEPPEK** evék óta kitűnőeknek bizonyultak, amit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Vetelnél csakis **Brady-féle Máriaczei gyomorcsseppek** kérendők és vigyazni kell, hogy az a fenti vedjegy és aláírással ellátva legyen és arra, hogy a régi hírnevű valódi Brady-féle Máriaczei gyomorcsseppek üvege 40 krba, kettős üvege 70 krba kerül, holott a **nem valódi, utánczott és csekély értékű,** olcsóbb arba, többnyire 35 kr-ért arusztatik.

Carl Brady, Apotheke zum „König von Ungarn” Wien, I. Fleischmarkt 1.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerár BUDAPEST, Király-utca, 12 sz. KAPHATÓ DEBRECZENBEN: **Tóth Béla,** Mihalovits István, Dr. Rotschnek V., Emil, Tamásy és Balázs gyógyszerészeknél. — **DIÓSZÉGEN:** Vaday Ignác, **ERMIHÁLY-FALVÁN:** Mátray István, **HADHÁZON:** Farkas Ödön, **KABÁN:** Horváth Kálmán gyógyszerészeknél.

Dr. J. G. POPP-féle
ANATHERIN

A mostanában oly sokféle ártalmas savakkal gyártott szájvizek tönkreteszik a fogakat. Ellenben az Anatherin védi a fogakat, foghúst és a száját a fájdalomtól és megakadályozza a rothadástól.

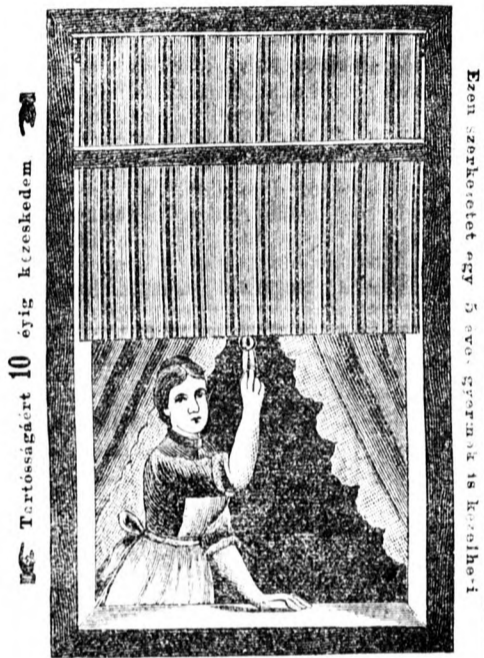
cs. és kir. udvari fogorvos **Bécs**, 13/6. Csak akkor valódi, ha a kék címkén francia arany nyomásban czégen látható.

Ara frt 1.40 frt 1. 1.50

Kapható Debreczenben **Tóth Béla** és **Mihalovits István** gyógyszerárban, továbbá a legtöbb gyógyszerárban és illatszerve-eskedésben.

Egyedül a henger alakú Anatherin fogcém a leghatásosabb, legolcsóbb, legártalmatlanabb és sokáig tartó.

Csonka Dániel
önműködő ablak görfüggöny felszerelő
Debreczen, Kossuth-utca 25.

Czél szerűsége, olcsósága, tartóssága és könnyelműségével fogva felülmúlhatlan. A rudak önműködése által az eddig előfordult keletlenlenségek, mint egyoldalú felhuzás, a zsinórok összegömbölyödése vagy azok elszakítása teljesen ki van zárva. A redőny teljes szerinti magasságban megáll, mindenkor feszesen és simán görköl fel, a mi a szövet tartósságára nézve igen előnyös.

Az amerikai redőnyrud bármely ablaknál alkalmazható, a rud be- vagy kihalasztása felülte egyszerű és egy percnyi idő alatt eszközölhető.

Teljes tiszteltet
Csonka Dániel.

Önkéntes árverés.

Alólirott közhirre teszem, hogy Debreczenben a

Kossuth-u. 31 sz. házamat, mely a debr. 3271 sz. telekjegyzőkönyvben A I. 1 rend. és 3515 helyrajzi szám alatt van nevémen bekebelezve és a melynek területe udvar és kerttel 475 négyszögöl és évi jövedelme 2400 kor. f. é. **márczius hó 25-ik napján délelőtt 10 órakor** általam **Balogh Géza** debreczeni kir. közjegyzőnek Kossuth-u. 9 sz. a. lakásán levő írda helyiségében megtartandó önkéntes árverésen eladom, ahova árverezni szándékozókát meghívom.

Elsőrendű arankamentes, a m. kir. állami Vetőmagvizsgáló állomás által olomzárólt

Lóhere és luczerna magot,

továbbá eredeti északnémet kiválóan megbízható kipróbált kitünő csiraképeségű **Oberndorfi, vörös Mamuth és olajbogyó alaku**

répamagot,

jutányos áron ajánl

Holländer Adolf és fia czég

Debreczen, Piacz-utca 28.

Bóni gyártelep
és mezőgazdasági részv. társaság
ezelött Mandel Eduard és társai
NYIRBATORBAN
ajánlja előnyösen ismert, szabadalmazott **két-tengelyű „Bóni“ ekefaligát.**

Megrendelhetők: Nyirbátorban fenti czégnél, Budapesten **KANN** és **HELLER** czégnél, valamint a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél.“

Más rendszerű ekefaligák jutányos áron átalkattatnak.
Más rendszerű ekefaligák jutányos áron átalkattatnak.

Gróf Zselenski Róbert szlánki uradalma.
A szlánki uradalom nyírvasvári gazdasága részére Önk által szállított 14 db szab. állítható „Bóni“ ekefaliga rendkívüli egyszerűsége, tartós szerkezete és pillanat alatt eszközölhető állíthatósága folytán kitünően bevált.

Szíveskedjenek encseseni gazdaságunk részére is további 18 db. állítható „Bóni“ faligát kiszolgáltatni. Encsesen, 1900. febr. 8.
Kiváló tiszteltet **Nagy József** urad. intéző.

Gróf Károlyi Tibor uradalma.
Mintán szab. két-tengelyű „Bóni“ eke faligák rendszerű szerkezetűről és tartósságáról hosszabb használat után meggyőződtem, kerem az uradalmi gazdaságok által a napokban beküldendő 10 db. Back-fele ekefaligát a legrovidebb idő alatt szab. „Bóni“ ekefaligává átalkattatni.

Nyirbator, 1900. jan. 24-én.
Tisztelettel **Mikolay Lajos** urad. tisztartó.

Női és férfi ruhák
Festése és tisztítása

kifogástalanul
Hrabéczy Antal
kelmefestő és tisztító intézetében
eszközöltetik.

DEBRECZEN,
Széchenyi-utca 42.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.